

אחרת שבאותו מקום הכיבוי שהוא הסתירה שם היא ההדלקה שהוא תבנין שאע"פ שהוא מל' שאי' צרי' לגופ' שהרי לא כיבה אלא לצורך הדלקה פעם אחרת אם לא כיבהו אלא לחוס על השמן או על הנר להדליק בו פעם אחרת כיון שסותר על מנת לבנות שלא במקומו הוא שהרי הבבוי בפתילה וצורך ההדלקה פעם אחרת שהוא תבנין בשמן אינו מחייב בכגון זה במלאכה שאינה צריכה לגופה. ואע"ג דכל מלאכת מחש' ממשכ' ילפינן ליה ומשכן סותר על מנת לבנות שלא במקומו הוא כיון דכתיב על פי יי' יח' וע' פי יי' יסעו ואיפשר שיאמר להם שובו וחנו במקום שנסעתם ממנו כסותר על מנת לבנות במקומו הוא. ור' יוחנן אמ' לעולם ר' יוסי כר' שמע' סבירא ליה דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פטור עליה ואי קשיא לך פתילה בפתילה שצריך להבהבה הדליקה שנמצא כשמכבה עכשיו קא מתקין מנא הולכך כשחייב ר' יוסי לאו משום מכבה חייבו שהרי הכיבוי מלאכה שאינה צריכה לגופה שהרי לא כיבה אלא לתקן הפתילה ומשום מתקן מנא בשבת חייבן שהוא תולדת מכה בפטיש. ודייקא נמי דקתני מפני שהוא עושה פחם דאלמא להבהבה לראש הפתילה ולעשותה פחם הוא דנתכוון ולא קתני מפני שנעשת פחם דמשמע דכוונתו לא [היתה] 137 עשייתה פחם אלא להדליק הפתילה פעם אחרת. שאול שאילה לעילא מר'

תנחום דמר גוי 138 מהו לכבויי בוצינא מקמי באושא פ' חולא ואמר אנת שלמה וכו' כי היכא דליחזן מדרשא כי לכלב חי הוא טוב מן הארי המת וממילא שמעת

דשרי לחילולה על החולה שלא ימות ולענין שאילה דשאלנא לבתר דסליק מכי לכלב חי. עון יום הכפורים 139 [בפרק משקין] בית השל[חין] 140 תניא ר' יוסי אומר ג' בדקי מיתה נברא[ו] ב[אשה]... אותן עליה כר' אליעזר דאמ' נשים מתות ולדות ואמר[י] לה ג' דבקי מיתה כלומ' דבקיין בה כרבנן 141 דאמר[י] נשים מתות יו[לדות]. [תפיש תירוס אמתא] חד מחטרה לדעי פ' תחבה 142 השפחה גובה לב מכה אחת [דיה ליפר] ע ממנה רויא שכור. פליגי בה ר' חייא בר אבא ור' [יו]סי חד אמ' בעו[ן מזו]נה וחד אמ' בעון ביטול תורה ומאן דאמ' בעון מזונה סבר [מקרא נדרש ל]פניו ולא לפני פניו פ' האי קרא דכתיב למע' יר' ימיכ' וימס בניכם [נדרש על] וכתבתם על מזוזות ביתך שהוא לפניו ואינו נדרש על ולמדתם אותם שהוא לפני פ[ניו] ומאן דאמ' בעון ביטול תורה קא סבר מקרא נדרש לפניו ולפני פניו וכו' פ' שזט הו' א' ר' שמעון בן לקיש כל הזהיר במצות ציצית זוכה ומשמשין אותו ב' אלפים ות"ת עבדים שנא' וכו' פ' ע' לשון י' מכל לשון לכנף אחד מארבעת הכנפות. והא רבא הוא דאמר נפיש [קטולי] קדר 144 פ' צואה מגפוחי כפן ולמה השא את נקביו עד שבא לידי הדרקון שחם ושלוש דמשום

137 מלה זו על הגליון. 138 דף ל' ע"א.

139 דף ל' ע"א. 140 מ"ק ס' ע"ב. 141 בהפך מפירושו רש"י.

142 צ"ל: תרבה. ועי' "גנוי קדם" ה' עמ' 90. 143 ל"ב ע"ב: שבקיה לרויא.

144 דף ל"ג ע"א

145

עבירה ולא משום כשפים דלא יאונה לצדיק כל און ולא משום רעב דעשיר
 הנה ומהדרי רבנן הו משהין ליה בעידניה בעל כרחיה. אב' רבא 145) מפני מה
 אמרו אין טומנין בדבר המוסיף ואפ' מבעוד יום עיקר האי מימרא דדבר
 המוסיף אסור להטמין בו בשבת כגון הני דתנן אין טומנין לא בגפת ולא
 בזבל ולא בח' דק ודבר שאינו מוסיף אלא מניח התבשיל כשהוא חם
 טומנין בו בשבת כגון הני דתנן טומנין בכנפי יונה ונעורת שלפשתן ונסורת
 שלח' ואמ' רבה דדבר המוסיף אסור להטמין בו ואפי' מבע' יום שמא ירתיח
 לקדרה בשבת פ' יוסיף עליה בשבת מאותו דבר המוסיף עד שירתיח הקדרה

אוצר החכמה

145

(145) דף ל"ד ע"א.

הדפסה ברזולוציית מסך - להדפסה איכותית הודפס ישירות מן התכנה

סיני - ו סיני עמוד מס': 131 הודפס ע"י אוצר החכמה

תוספת:

מפירוש הרמב"ם למס' מגילה.

את הקטע הזה הדפסתי בספר "מספרות הגאונים" (ירושלים תרצ"ג) עמ' 197—200, ע"פ כת"י מוצרי בקאהיר. כה"י, שמוצאו אף הוא מן הגניזה, יש בו דף א', ובכל עמוד ל"ג או ל"ד שורות. מפרק ב' י"ל המסכת נתפרשה רק סוגיא אחת ומפרק "בני העיר" נתפרשה סוגיא אחת שמקומה בסוף הפרק. נראה שלפני רבינו היה פרק בני העיר מסודר גם בתלמוד כפרק שלישי, ולפני פרק "הקורא עומד", כמו שהוא גם ברי"ף ובמשנה שבמשניות. אבל אפשר גם כן שפרק הקורא עומד לא פירש רבינו כלום (146), ולכן בא פ"ד אחרי פ"ב.

הבר הזכרתי שהחלק האחרון מקטע זה, הסוגיא אמר אביי הללו בלישון רבים אמורות וכו', נמצא גם בכ"י של וואטיקן—ניאופיטו (עי' לעיל) ורשום עליו: "עודדו" ראה זה מצאתי ממה שהגיה הנכבד ר' שמואל במצריים מדברי הרב רבינו הר"ם במז"ל. ר' שמואל זה הוא לפי הנראה ר' שמואל ב"ר אברהם שקייל הנזכר בס' חרדים, מצות התשובה פ"ד: "וכן מצאתי בסוף שטה אחת שהעתיק הנעלה רבי שמואל בר אברהם שקייל ז"ל בעכו מכתובת יד הרב רבינו משה מאור הגולה...", היא הכתובת הידועה המובאה גם בפ"י המיוחס לרמב"ם על מס' ר"ה הוצ' בריל (פריו תרכ"ה). ע"פ כ"י זה תיקנתי בקצת מקומות אה הנוסחא וגם השלמתי את השורות האחרונות שחסרו בכ"י מוצרי. מפני זה וגם כדי לתת ביד המעיין את כל הקטעים שהגיעו אלינו עד היום מפירוש רבינו, אני מדפיסו כאן שנית.

[ע"א] כיון שטבל טהר עתה ואין לך ראייה מזה שהיה טהר מעיקרא אלא אמר רבא (148) מהכא והצרוע אשר בו הצרעת. ס"י פירקא הקורא את הכגילה הכל בשרין לקראת את המגלה וכו' ושילינן (149) מאן תנא חרש דאיעבד נמי לא ואהדרי' ר' יוסי היא דתנן הקרא את שמע ולא השמיע לאזנו יצא ר' יוסי אומ' לא יצא. ואקשו ודלמא ר' יהודה היא ולכתחלה הוא שפסל ר' יהודה חרש לקרוא את המגלה אבל דאי עבד כשר כדשמעין ליה לר' יהודה בקורא קרית שמע דאמ' שאם קרא יצא. דר' יהודה הוא בר פלוגתיה דר' יוסי בקרית שמע כדאוקימנה בגמר' ברכות, ואהדרי' דלא אפשר לאוקומה כר' יהודה ודאי עבד מדקתאני חרש דומיא דשוטה וקטן מה שוטה וקטן דאי עבד נמי לא אף חרש דאי עבד נמי לא. ואהדרי' ודלמא הא כדאיתנה והא כדאיתנה, כלומ' שוטה וקטן הוא דאי עבד לא אבל חרש דאי עבד כשר ולעולם ר' יהודה היא, ואמרי' דלא אפשר למימר הכי ולאוקומה כר' יהודה ובדאי עבד מדתנן בסיפא ור' יהודה מכשיר בקטן ומדסיפא ר' יהודה רישא לאו ר' יהודה, וכי תימא כולה ר' יהודה וכו'. ואמרי' ודילמ' כולה ר' יהודה היא ודאי עבד וכולה לפסולא היא וחסורי מחסרא תיבי קתאני הכל כשרין לקרות וכו' ושילינן במאי אוקימתה כר' יהודה

(146) ושתי ההבאות שבס' המכתם לפרק זה לקוחות מחבורו משנה תורה.

(147) מקודם באה אגרת הרמב"ם לר"ש נ' תיבון.

(148) מגלה ח' ב'. (149) י"ט ב'.